

Dosarul nr. 2ra-1076/18

prima instanță: Judecătoria Orhei (jud: S. Procopciuc)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: G. Dașchevici, S. Gîrbu, L. Bulgac)

DECIZIE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Nina Vascan
Victor Burduh
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Natalia Stici, reprezentată de avocatul Vitalie Iordachi,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Natalia Stici împotriva lui Igor Botea cu privire la încasarea datoriei,

și la cererea reconvențională a lui Igor Botea împotriva Nataliei Stici cu privire la declararea nulității înscrisului,

împotriva deciziei din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Natalia Stici și a fost menținută hotărârea din 22 decembrie 2016 a Judecătoriei Orhei, prin care au fost respinse acțiunea inițială și cererea reconvențională ca neîntemeiate,

c o n s t a t ă:

La 15 noiembrie 2012, Natalia Stici a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Botea cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii a invocat că, în baza contractului de vânzare – cumpărare din 3 februarie 2010, înregistrat sub nr. 1245, autentificat la notarul Iulia Lencuța, dânsa a procurat împreună cu Igor Botea de la Andrei Vitu câte ½ cotă – parte din bunul imobil constituit din construcția nefinisată „01” cu suprafața la sol de 1366,2 m.p., gard de finalizare 51 % și terenul pentru construcții cu suprafața de 0,3519 ha, amplasat în or. XXXX str. XXXX, înregistrat la OCT cu nr. cadastral XXXX, achitându-i suma de 38 000 de euro, deși în contract este menționată suma de 50 000 de lei.

A comunicat că deoarece la acel moment dânsa dispunea doar de suma de 3 000 de euro, împreună cu Igor Botea au convenit să i-a un împrumut de la amanet în sumă de 35 000 de euro cu o dobândă lunară de 5 %, urmând ca fiecare să-și restituie cota sa parte, și anume, dânsa – 16 000 de euro, iar pârâtul 19 000 de euro.

Reclamanta a menționat că în luna martie 2010, dânsa a achitat dobânda în mărime de 1 750 de euro pentru toată suma de 35 000 de euro (deși pârâtul trebuia să achite 875 de euro), totodată restituind și suma de 1 500 de euro din datorie.

Natalia Stici a remarcat că în așa mod, în luna martie 2010, dânsa a achitat partea ei din datorie.

A mai afirmat că deoarece pârâtul nu dispunea de bani, dânsa riscând cu bunurile din aur ce-i aparțin ei și rudelor sale pe care le-a amanetat ca garanție a restituirii împrumutului, a fost nevoită să restituie și partea din datorie a lui Igor Botea.

Astfel, în luna septembrie 2010, dânsa a mai achitat dobânda în mărime de 5 000 de euro, iar în luna decembrie 2010 – dobânda în mărime de 4 000 de euro, restituind restul împrumutului în mărime de 20 000 de euro, fiindu-i restituite, după aceasta, bunurile amanetate.

Natalia Stici a notat că, Igor Botea îi datorează 19 000 de euro ce constituie $\frac{1}{2}$ din costul imobilului în mărime de 38 000 de euro, precum și dobânda achitată de ea în mărime totală de 9 000 de euro.

Având în vedere prevederile art. 700 alin. (1) Cod civil, reiterează faptul că, dânsa a achitat de una singură costul bunului imobil menționat, cât și dobânda pentru partea din împrumut a pârâtului, ceea ce se confirmă prin recipisa scrisă de ultimul la 23 octombrie 2012.

Reclamanta a precizat că s-a adresat de mai multe ori pârâtului cu solicitarea de a-i fi restituiți banii, însă fără rezultat.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 514, 572, 700 alin. (1) Cod civil, art. 166, 167, 175 CPC.

Natalia Stici a solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la Igor Botea a sumei de 19 000 de euro ce constituie $\frac{1}{2}$ din costul bunului imobil cu nr. cadastral XXXX amplasat în or. XXXX str. XXXX, a sumei de 9 000 de euro cu titlu de dobândă achitată sau echivalentul în lei moldovenești potrivit cursului stabilit de BNM la data executării hotărârii judecătorești, a taxei de stat achitată anticipat în mărime de 1 000 de lei, precum și serviciile de acordare a asistenței juridice în mărime de 2 500 de lei.

Prin încheierea din 24 decembrie 2012 a Judecătoriei Orhei, a fost aplicat sechestrul pe bunul imobil, ce constă din construcția nefinisată „01” cu suprafața la sol de 1366,2 m.p., gardul de finalizare 51 % și terenul pentru construcții cu suprafața de 0,3519 ha, amplasat în or. XXXX str. XXXX, înregistrat la OCT cu nr. cadastral XXXX.

La 1 noiembrie 2013, Igor Botea a depus cerere reconvențională împotriva Nataliei Stici cu privire la declararea nulității înscrisului.

În motivarea cererii reconvenționale a invocat că, înscrisul pe care Natalia Stici îl invocă de a fi drept o recipisă, prin care s-ar confirma achitarea de una singură a sumei de 38 000 de euro a bunului imobil cu nr. cadastral XXXX, ce constituie o construcție nefinalizată cu gradul de finisare 51 % amplasată pe un teren cu suprafața de 0,3519 ha în or. XXXX str. XXXX, îl consideră nul.

Reclamantul a menționat că, potrivit contractului de vânzare-cumpărare din 3 februarie 2010, înregistrat sub nr. 1245, autentificat de notarul Iulia Lencuță,

împreună cu Natalia Stici au procurat de la Andrei Vitu a câte ½ cotă – parte din bunul imobil menționat, achitând pentru aceasta suma de 50 000 de lei.

Având în vedere prevederile art. 50 și 51 din Legea cu privire la notariat, a evidențiat că afirmațiile Nataliei Stici precum că, a fost achitată suma de 38 000 de euro, fapt confirmat prin înscrisul ce urmează a fi declarat nul, sunt eronate și au doar intenția de a induce instanța de judecată în eroare.

Igor Botea a remarcat că, prețul indicat în contractul de vânzare – cumpărare nr. 1245 din 3 februarie 2010 în mărime de 50 000 de lei este unul real, ce a fost achitată de către dânsii, iar urmările nefavorabile ce țin de diminuarea prețului real al imobilului sunt puse în sarcina vânzătorului Andrei Vitu.

Reclamantul a notat că din 3 februarie 2010, nici vânzătorul Andrei Vitu, nici cumpărătorul Natalia Stici nu au obiectat în privința prețului bunului imobil și nici asupra anumitor pretinse datorii existente.

Cu referire la prevederile art. 195 Cod civil, a afirmat că semnarea unei recipise, la 23 octombrie 2012, pentru o sumă de bani ce a fost achitată la 3 februarie 2010, este evident că nu a existat voința lui îndreptată spre nașterea unui contract de împrumut, dar a servit doar o relatare a unor evenimente descrise de Natalia Stici, ca ulterior de a fi contrapuse cu situația reală.

Igor Botea a subliniat că, înscrisul menționat se afla la el, dar a dispărut, ca ulterior să apară ca probă și temei de a depune o cerere de chemare în judecată de către Natalia Stici.

Reieșind din prevederile art. 199 Cod civil, a remarcat că dânsul nu și-a dat consimțământul de a încheia un contract de împrumut în sumă de 38 000 de euro pentru a procura un bun imobil, prețul căruia a fost achitat în sumă de 50 000 de lei.

Având în vedere prevederile art. 216, 217, 228 Cod civil, a rezumat că este cert faptul că Natalia Stici, prin comportamentul său dolosiv și viclean, l-a determinat de a semna înscrisul.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 42, 172, 173, 166-167 CPC.

Igor Botea a solicitat admiterea cererii reconvenționale și declararea nulității înscrisului din 23 octombrie 2012.

La 15 noiembrie 2013, Igor Botea a depus o cerere de concretizare a acțiunii reconvenționale, prin care a solicitat admiterea acesteia, încasarea cheltuielilor de asistență juridică ce vor fi prezentate ulterior și a altor cheltuieli de judecată ce ar putea apărea pe parcursul examinării cauzei, menționând că, în rest, cererea reconvențională din 1 noiembrie 2013 rămâne fără modificări.

La 15 iulie 2014, Natalia Stici a depus cerere de concretizare a cerințelor din acțiune, solicitând admiterea acesteia, încasarea de la Igor Botea, în ordine de regres, a sumei de 28 500 de euro cu titlu de prestație efectuată în scopul executării obligației solidare, inclusiv 19 000 de euro, suma împrumutului și 9 500 de euro, dobânzi contractuale, în lei, conform cursului stabilit de BNM, la data efectuării plății, a dobânzilor de întârziere în sumă de 5 469,27 de euro, în lei, conform cursului stabilit de BNM, la data efectuării plății, precum și a cheltuielilor de judecată în sumă de 3 500 de lei, inclusiv 1 000 de lei taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și 2 500 de lei pentru acordarea asistenței juridice.

Prin hotărârea din 22 decembrie 2016 a Judecătorei Orhei, a fost respinsă acțiunea depusă de către Natalia Stici ca neîntemeiată. A fost respinsă cererea reconvențională depusă de către Igor Botea ca neîntemeiată. A fost încasată de la Natalia Stici plata pentru taxa de stat în beneficiul statului în mărime de 10 000 de lei.

Prin decizia din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins ca neîntemeiat apelul declarat de Natalia Stici și a fost menținută hotărârea din 22 decembrie 2016 a Judecătorei Orhei.

Prin decizia suplimentară din 21 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, au fost anulate măsurile de asigurare a acțiunii aplicate prin încheierea din 24 decembrie 2012 a Judecătorei Orhei.

La 28 martie 2018, Natalia Stici, reprezentată de avocatul Vitalie Iordachi a declarat recurs împotriva deciziei din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă, iar în cazul în care se va constata că erorile comise nu pot fi înlăturate de instanța de recurs, restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală, deoarece instanța de apel nu a aplicat normele de drept care trebuiau să fie aplicate, a interpretat eronat norma de drept material aplicabilă speței, a încălcat drepturile fundamentale prevăzute de CEDO și anume, dreptul de proprietate.

Recurenta a remarcat că instanța a interpretat în mod eronat prevederile art. 700 Cod civil, în sensul unei obligații determinate (în viziunea instanței certe), deși prevederile legale și anume, prevederile art. 206 și 512 Cod civil, indică despre existența unei obligații determinate sau determinabile.

Natalia Stici a menționat că instanța de apel, în motivarea deciziei recurate, a făcut trimitere doar la norma generală prevăzută de art. 514 Cod civil, o altă normă de drept în motivare nu a fost invocată.

A afirmat că recunoașterea obligației nu trebuie confundată cu recunoașterea acțiunii care se face în fața instanței.

A mai susținut că dacă pentru recunoașterea obligației îi sunt aplicabile prevederile art. 700 Cod civil, atunci recunoașterii acțiunii îi sunt aplicabile prevederile art. 212 Cod de procedură civilă.

Recurenta a subliniat că, prin actul juridic unilateral întocmit de către Igor Botea, contestat de către acesta pe calea acțiunii reconvenționale cu solicitarea declarării nulității acestuia, a fost recunoscută existența datoriei.

Natalia Stici a rezumat că, actul de recunoaștere a datoriei este unul perfect valabil și își produce efectele până în prezent, iar faptul întocmirii lui la 23 octombrie 2012 nicidecum nu afectează valabilitatea acestuia până în prezent.

Cât privește afirmația instanței precum că din informația ce se regăsește în materialele cauzei, inclusiv și din declarațiile părților, aceștia au fost implicați în mai multe tranzacții/contracte, care au generat și alte litigii.

A notat că, contrar afirmațiilor instanței de apel, există doar o singură tranzacție/contract încheiat între ea și Igor Botea, iar acest fapt în coroborare cu probele anexate la dosar permite de a trage concluzia certă a actului din care s-a născut obligația și anume, recipisa de împrumut.

A obiectat faptul că această recipisă nu s-a păstrat în original constituie motivul pentru care a fost întocmită și semnată declarația de recunoaștere a datoriei.

La 25 mai 2018, Igor Botea, reprezentat de avocatul Artur Airapetean a depus referință la recursul declarat de Natalia Stici, prin care a solicitat recunoașterea recursului ca inadmisibil.

Prin referința din 16 octombrie 2018, Igor Botea a solicitat respingerea recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 24 ianuarie 2018, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 240 vol. II), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 28 martie 2018, în termenul legal.

Prin încheierea din 18 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de către Natalia Stici, reprezentată de avocatul Vitalie Iordachi, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi probe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Pe parcursul examinării cauzei s-a constatat cu certitudine că, prin contractul de vânzare-cumpărare a imobilului din 3 februarie 2010, încheiat între Andrei Vitu, Igor Botea și Natalia Stici, ultimii au procurat de la Vitu Andrei a câte ½ cotă parte din imobilul situat în or. XXXX, str. XXXX, care constă din construcția „01” cu suprafața la sol – 1366,2 m.p. nefinisată cu construcții și gard de finalizare 51% și terenul pentru construcții cu suprafața de 0,3519 ha, înregistrată în Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastral XXXX. (f.d. 10-11, vol.I)

La materialul probator al cauzei se regăsesc și declarațiile Nataliei Stici date în cadrul ședinței de judecată, prin care ultima a relatat că, în recipisa din 23 octombrie 2012, nu s-a indicat că Igor Botea are datorii față de ea. (f.d. 45, vol.I)

La fel, din declarațiile lui Igor Botea rezultă că, dânsul a recunoscut scrisul său de pe înscrisul din 23 octombrie 2012 în copie anexată la dosar și a menționat

că, acestea reprezintă doar notițe personale ale sale. Totodată, a remarcat că, împreună cu Natalia Stici au achitat lui Andrei Vitiu suma de 50 000 de lei pentru procurarea bunului imobil situat în or. XXXX, str. XXXX, și anume, a câte 25 000 de lei fiecare. (f.d.46-47,vol.I)

Este cert și faptul că la materialele cauzei este anexat un înscris sub formă de recipisă, în copie, neautenticat, datat pe o parte cu 2 februarie 2010, iar pe verso cu 23 octombrie 2012, indicându-se notițe referitor la anumite acțiuni, sume de bani și nume/prenume a două persoane, și anume, Natalia Stici și Igor Botea. (f.d. 56, vol.II)

Potrivit declarațiilor lui Andrei Vitiu se denotă că, în vederea perfectării contractului de vânzare-cumpărare din 3 februarie 2010, la sediul notarului Iulia Lencuța, s-au prezentat Igor Botea, Natalia Stici, Sergiu Stici și avocatul Boris Dariiev, unde Sergiu Stici i-a transmis suma de 38 000 de euro, indicând că cumpărătorii bunului imobil sunt Sergiu și Natalia Stici. (f.d. 49-50, vol.I)

Totodată, Andrei Vitiu a relatat că, contractul de vânzare-cumpărare nu a fost citit de către el, însă a fost doar semnat, iar de la Igor Botea nu a primit nicio sumă de 38 000 de euro și nu dispune de o confirmare/înscris că, a primit astfel de sumă. (f.d. 52, vol.I)

Iar, potrivit declarațiilor date de către Anatolie Moleșteanu în cadrul ședinței de judecată din 10 iulie 2013, se denotă că Igor Botea, Natalia Stici și Sergiu Stici s-au adresat lui Anatolie Moleșteanu în luna februarie 2010 în vederea acordării unui împrumut bănesc în schimbul unor bijuterii din aur. Astfel, Anatolie Moleșteanu a propus să verifice bijuteriile din aur la o casă de amanet.

Ulterior, au întocmit o recipisă semnată de către Natalia Stici, Sergiu Stici și Igor Botea, acordându-le 35 000 de euro, iar în luna martie Natalia Stici a restituit suma de 15 000 de euro din datorie și 1 750 de euro cu titlu de dobândă de împrumut, nefiind întocmită o recipisă în acest sens și nerestituind bijuteriile din aur.

Astfel, în luna septembrie 2010, Natalia Stici i-a restituit lui Anatolie Moleșteanu suma de 5 000 de euro cu titlu de dobândă din suma împrumutată, iar în luna decembrie 2010 Natalia și Sergiu Stici i-a restituit integral suma datoriei, și anume, 20 000 de euro din suma restantă a împrumutului și 4 000 de euro cu titlu de dobândă, la rândul său, Anatolie Moleșteanu i-a restituit bijuteriile din aur.

Prin urmare, Natalia și Sergiu Stici i-au solicitat lui Anatolie Moleșteanu recipisa în baza căreia au fost împrumutate mijloacele bănești și i-au comunicat să o distrugă, astfel încât, de față cu ei, recipisa a fost nimicită. (f.d. 65, vol.I)

De asemenea, din declarațiile lui Anatolie Moleșteanu reiese că, la semnarea recipisei de împrumut, ca fidejutori a lui Igor Botea au fost Natalia și Sergiu Stici, iar Sergiu Stici și-a asumat responsabilitatea de a achita datoria și pentru Igor Botea. (f.d. 65, verso, vol.I)

Anatolie Moleșteanu a mai indicat în declarațiile sale, că conținutul recipisei a fost standard, cu mențiunea numelui a Nataliei și Sergiu Stici, Igor Botea, suma împrumutului în mărime de 35 000 de euro, cu rata dobânzii de 5% anual, rambursarea împrumutului în termen de 2 luni, cu gajarea bijuteriilor din aur, în cantitate de 2 kg, care aparține lui Sergiu Stici, recipisa fiind semnată de toți patru. (f.d. 65, verso, vol.I)

Pe când din declarațiile lui Sergiu Stici rezultă că, a găjat la casa de amanet bijuterii din aur în cantitate de 4 kg, fiindu-i acordat un împrumut de 35 000 de euro, lipsind un act în acest sens. A menționat că, interesul participării la o asemenea tranzacție a fost de fapt obținerea unui profit, în urma înstrăinării ulterioare a bunului imobil la un preț rezonabil, iar venitul obținut să fie împărțit între ei. (f.d. 60, 60- verso, vol.I)

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de către Natalia Stici, precum și cererea reconvențională depusă de către Igor Botea, cu încasarea de la Natalia Stici în beneficiul statului plata pentru taxa de stat în mărime de 10 000 de lei.

Judecând apelul declarat de către Natalia Stici, instanța de apel, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale, stabilind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și având la bază cumulul de probe administrate la caz, corect a ajuns la concluzia de a respinge ca neîntemeiat apelul și de a menține hotărârea primei instanțe.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține prevederile art. 8 alin. (1) și alin. (2) lit. a) Cod Civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere drepturilor și obligațiilor civile pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.

Conform art. 666 alin. (1) Codul Civil, contractul este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

La fel, sunt incidente și dispozițiile art. 210 alin. (1) și 211 alin. (1) și (2) ale Codului civil, care stipulează că trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1 000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului. Nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic. Nerespectarea formei scrise a actului juridic atrage nulitatea lui numai în cazul în care acest efect este expres prevăzut de lege sau prin acordul părților.

Prezintă relevanță și prevederile art. 118 alin. (1) și (3), 121, 122 alin. (1), 138 alin. (1) și (4) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate. Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului. Circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Înscrierile se depun în judecată de către părți și de alți participanți la proces, în original sau în

copie autenticată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului.

În conformitate cu art. 138 alin. (4) Cod de procedură civilă, înscrisul se depune în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original când, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original și când, ca urmare a soluționării cauzei, înscrisul își pierde efectul juridic sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri când instanța consideră necesară prezentarea originalului.

Raportând la caz cadrul legal enunțat, instanța de recurs conchide că, prin prisma normelor de drept enunțate, Curtea de Apel Chișinău a ajuns la o concluzie justă și întemeiată privind menținerea hotărârii primei instanțe, prin care acțiunea inițială depusă de către Natalia Stici și acțiunea reconvențională formulată de către Igor Botea, au fost respinse.

Reține instanța de recurs că, prin acțiunea inițială și ulterior concretizată, reclamanta Natalia Stici pretinde în baza unui înscris sub formă de recipisă, încasarea de la Igor Botea a sumei de 28 500 de euro, cu titlu de prestație efectuată în scopul executării obligației solidare, apărute în urma încheierii între Andrei Vitu, Natalia Stici și Igor Botea a contractului de vânzare-cumpărare din 3 februarie 2010. (f.d.10-11, vol.I)

Or, suma contractului menționat, constituie 50 000 de lei, care a fost achitată la sediul și în prezența notarului la 3 februarie 2010, de către Igor Botea 25 000 de lei și Natalia Stici 25 000 de lei, fiecare parte contractantă executându-și obligațiile în modul corespunzător.

În acest context, urmează a fi menționate și prevederile art.50 alin. (4) al Legii cu privire la notariat nr. 1453 din 8 noiembrie 2002, care stipulează că, proprietarul bunului este obligat să comunice notarului și celeilalte părți locul aflării bunului înstrăinat (gajat). Răspunderea pentru tănuirea faptului aflării bunului înstrăinat (gajat) sub interdicție (sechestru, arest, gaj), comunicarea prețului nereal al bunului, altor date eronate sau prezentarea de documente false (nevalabile) în procesul încheierii actului juridic o poartă partea vinovată.

Astfel, din conținutul punctului 3 al contractului reiese că, prețul vânzării imobilului nominalizat stabilit de părți, constituie 50 000 de lei, vânzătorul declarând expres că, a încasat în întregime de la cumpărător la data rectificării prezentului contract. La fel, părțile contractante au declarat că prețul menționat este real și le-a fost adus la cunoștință prevederile art. 50 pct.4, 51 pct. 2 din Legea cu privire la notariat, asumându-și consecințele care decurg din acesta.

Or, actele cauzei atestă că, atât Natalia Stici, cât și Andrei Vitu la întocmirea și semnarea contractului menționat supra, nu au comunicat notarului, prețul real al bunului imobil situat în or. Orhei, str. T.Ciobanu nr. 2 a, după cum se indică în cererea de chemare în judecată inițială și cererea de concretizare a cerințelor din cererea inițială, ce constituie 38 000 de euro și nu au obiectat asupra prețului indicat în actul juridic de 50 000 de lei.

În sprijinul poziției exprimate, instanța de recurs reflectă corectitudinea soluției Curții de Apel Chișinău, precum și a instanței de fond, prin care au stabilit

că, este evidentă lipsa consimțământului lui Igor Botea de a încheia un contract de împrumut în sumă de 38 000 de euro, pentru procurarea bunului imobil situat în or. XXXX, str. XXXX, mai mult că, presupusul înscris, sub formă de recipisă la care face referire Natalia Stici nu a fost prezentat (ă) în original sau în copie certificată (ă) în modul prevăzut de lege, or, instanțele de judecată nu au putut da o apreciere juridică ca unei probe certe și pertinente.

Conform art. 867 Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date. Contractul de împrumut este gratuit dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

În sensul normei enunțate este de înțeles că, contractul de împrumut reprezintă o înțelegere (acord) conform căreia împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutatului bani sau alte bunuri fungibile, iar ultimul se obligă să restituie aceeași sumă de bani sau bunuri de același gen, calitate sau cantitate. Contractul de împrumut impune condiția ca în cazul împrumuturilor bănești predarea cu titlu de împrumut în vederea încheierii contractului să fie efectuată în așa mod încât împrumutatul să poată dispune de sumele împrumutate din momentul acordării împrumutului.

Prin urmare, deoarece contractul este translativ de proprietate, atât împrumutătorul, cât și împrumutatul, trebuie să aibă capacitatea să îndeplinească condițiile cerute de lege pentru actele de dispoziție și capacitatea de a încheia astfel de acte.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evidențiază că, părțile unui contract de împrumut sunt elemente obligatorii ale acestui contract și urmează a fi identificate, fără a exista careva dubii în privința identității acestora.

Menționează Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, că în înscrisul (recipisa) prezentat (ă) și anexat (ă) în copie, neautenticat (ă) (f.d 56, vol.II), de către Natalia Stici întru susținerea pretențiilor, sunt indicate doar numele și prenumele Natlaiei Stici și a lui Igor Botea, notițe referitor la anumite acțiuni și sume de bani, cu diverse corectări.

Astfel, înscrisul menționat nu denotă că părțile în litigiu Natalia Stici, pe de o parte, și Igor Botea pe de altă parte, au dat naștere unui raport juridic civil rezultat din contractul de împrumut.

În această ordine de idei, instanța de recurs notează că, în înscrisul respectiv nu a fost indicat careva date persoanele ale Nataliei Stici și a lui Igor Botea, și anume, patronimicul, data nașterii, codul personal, viza de domiciliu sau alte date ce ar permite identificarea lor și ar proba faptul că anume Igor Botea, după cum s-a indicat în cererea de chemare în judecată, este persoana care a luat mijloacele bănești în mărime de 38 000 de euro sau pentru care Natalia Stici a executat cu titlu de prestație, obligația solidară pe care dâșii s-au obligat să o execute față de un terț.

La fel, nu a fost confirmată transmiterea sumelor pretinse prin probă scrisă pertinentă și admisibilă, respectiv Natalia Stici nu poate pretinde la restituirea acestei sume în temeiul înscrisului dat, sub formă de recipisă.

Or, condiția specifică a contractului de împrumut ce ar demonstra existența unei obligații valabile este transmiterea de către Natalia Stici și primirea de către Igor Botea a sumei solicitate, fapt ce la caz lipsește cu desăvârșire.

Astfel, nu poate fi reținută afirmația Nataliei Stici precum că, suma indicată în înscris sub formă de recipisă a fost transmisă lui Igor Botea sau pentru el, unei terțe persoane față de care aveau o obligație solidară, însă acesta ignoră solicitarea ei de a respecta condițiile contractului de împrumut.

Or, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune, în prezentul caz prin înscris/recipisă în care să se conțină obligatoriu date despre părțile contractului, sumele exact împrumutate și/sau transmise, nu pot fi dovedite cu niciun fel de alte mijloace probante, inclusiv declarații verbale ale persoanei care se pretinde împrumutător.

În acest sens, instanța de recurs remarcă că, Natalia Stici nu a prezentat instanței probe incontestabile, pertinente și admisibile în sensul art. 121 și 122 Cod de procedură civilă, care ar confirma încheierea cu Igor Botea a contractului de împrumut, la care s-a referit în acțiune.

Raportând la caz prevederile enunțate în coroborare cu relatările stabilite instanța de recurs opinează drept corectă concluzia instanței de apel, prin care a menținut hotărârea primei instanțe, referitor la faptul că, înscrisul respectiv, presupusa recipisă la care face trimitere Natalia Stici în acțiune, reflectă notițele făcute de Igor Botea la 23 octombrie 2012, dar nu la momentul de față.

Or, din informația care se regăsește la materialele cauzei, inclusiv și declarațiile părților și martorilor, aceștia au fost implicați în mai multe tranzacții/contracte, care au generat și alte litigii.

Într-adevăr, în conformitate cu art. 117 alin. (2) Cod de procedură civilă, în calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților, însă, această normă nu poate constitui la caz, drept temei pentru admiterea acțiunii Nataliei Stici în sensul formulat, or, declarațiile martorilor și ale părților (f.d.45-47, 49-52, 59-60, 65, vol.I) sunt contradictorii și sunt combătute prin cumulul de probe administrate în cadrul examinării litigiului dedus judecății.

Sintetizând cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, din contractul de vânzare - cumpărare din 3 februarie 2010 și presupusul contract de împrumut, prin care Igor Botea și Natalia Stici au împrumutat de la Anatolie Moleșteanu suma de 35 000 de euro, act juridic care nici nu a fost prezentat instanței de judecată, nu rezultă careva obligații ale lui Igor Botea față de Natalia Stici.

De altfel, instanța de recurs accentuează că, circumstanțele constatate denotă că cerința cu privire la încasarea de la Igor Botea în beneficiul Nataliei Stici a sumei de 28 500 de euro, cu titlu de prestație efectuată în scopul executării obligației solidare, inclusiv 19 000 de euro, suma împrumutului și 9 500 de euro,

dobânzi contractuale, în lei, conform cursului stabilit de BNM, la data efectuării plății, a dobânzilor de întârziere în sumă de 5 469,27 de euro, în lei, conform cursului stabilit de BNM, la data efectuării plății, este total neîntemeiată, respectiv pe cale de consecință și cerințele privind compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 3 500 de lei, inclusiv 1 000 de lei taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și 2 500 de lei pentru acordarea asistenței juridice, sunt neîntemeiate.

În condițiile speței, instanța de recurs consideră necesar de subliniat că, și concluzia primei instanțe, menținută de instanța de apel, cu privire la respingerea acțiunii reconvenționale depusă de Igor Botea privind anularea înscrisului și compensarea cheltuielilor de judecată, este justificată, aceasta deoarece s-a stabilit cu certitudine că, înscrisul sub forma unei recipise este inadmisibil.

Finalmente, instanța de recurs nu poate reține argumentele recurente precum că, prin actul juridic unilateral întocmit de către Igor Botea, contestat de către acesta pe calea acțiunii reconvenționale cu solicitarea declarării nulității acestuia, a fost recunoscută existența datoriei, or, Igor Botea pe parcursul examinării cauzei, nu a recunoscut anumite datorii față de Natalia Stici.

La fel, urmează a fi respins ca neîntemeiat și argumentul recurente precum că, există doar o singură tranzacție/contract încheiat între ea și Igor Botea, or, se va reitera că din informația care se regăsește la materialele cauzei, inclusiv și declarațiile părților, aceștia au fost implicați în mai multe tranzacții/contracte, care au generat și alte litigii.

Prin urmare, celelalte apărări ale recurente formulate în recurs, la fel, sunt neîntemeiate, mai mult, în esența lor, sunt similare argumentelor invocate în apel și sunt expuse asupra circumstanțelor, cărora le-a fost dată o apreciere corectă și nefiind stabilite încălcări.

Concluzionând, instanța de recurs conchide că decizia recurată este adoptată în limitele competenței, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, iar în cadrul judecării cauzei au fost create condiții obiective participanților la proces, întru realizarea drepturilor sale procedurale.

Mai mult că aceste argumente nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele formulate în recurs sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, art. 445 alin. (3), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Natalia Stici, reprezentată de avocatul Vitalie Iordachi.

Se menține decizia din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 22 decembrie 2016 a Judecătoriei Orhei, adoptate în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Natalia Stici împotriva lui Igor Botea cu privire la încasarea datoriei și la cererea reconvențională a lui Igor Botea împotriva Nataliei Stici cu privire la declararea nulității înscrisului.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Svetlana Filincova

Nina Vascan

Victor Burduh

Tamara Chișca-Doneva